

Obrana

Antropoid 2004

**Brána do sveta
profesionálov**

Úspešní „raketáči“

**Karpatsko-duklianska operácia:
plány a realita**

ISSN 1336 - 1910

9 771336 191007

Obrana armáda

Dvojtyždenník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) v roku 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XII, č. 19/2004
Do výroby zadané: 9. 9. 2004

Vydavateľ:

Ministerstvo obrany SR
vo Vydavateľskej a informačnej
agentúre KOD KaMO

Šéfredaktor:

Mgr. Pavol VITKO
Tel.: 0960 313 072, 0903 820 847

Zástupca šéfredaktora:

pplk. Mgr. Jozef MICHNICA
Tel.: 0960 312 980

Tajomníčka redakcie:

Milena SLEZÁKOVÁ
Tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520

Redaktori:

pplk. Milan ČIPKA, tel.: 0960 312 980
Jozef ŽIAK, tel.: 0960 312 984

Fotografi:

Peter DOVINA, Miroslav GYÜRÖSI
Tel.: 0960 312 395

Vedúca vydania a jazyková úprava:

PhDr. Zuzana KRÚTKA
Tel.: 0960 313 058

Grafická úprava:

Magnet Press, Slovakia

Adresa redakcie:

Dvojtyždenník Obrana-Armáda
VIA KOD KaMO
Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
E-mail: slezakovam@mod.gov.sk
www.mod.gov.sk, www.mosr.sk

Rozširuje:

Magnet Press, Slovakia
Mediaprint Kapa, PoNS

Distribúciu a predplatné

pre SR zabezpečuje:

MAGNET PRESS, SLOVAKIA, s. r. o.
Šustekova 8, 851 04 Bratislava - Petržalka
Korešpondencia: P. O. Box 17
850 05 Bratislava
Tel./fax: 02/6720 1931-33 - predplatné
E-mail: predplatne@press.sk
knihy@press.sk
www.press.sk

Tlač:

Kasico, a.s.
Beckovská 38, 823 61 Bratislava
Tel.: 02/48 20 96 33, Fax: 02/43 63 13 12
E-mail: marketing@kasico.sk
www.kasico.sk

Nevyžiadaná a uverejnený obrazový
materiál a rukopisy nevraciamy.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93
ISSN: 1336-2910

OBSAH

ANTROPOID 2004 4 – 5

J. Liška: Náš diel zodpovednosti ... 6

Na komunikačnej vlně 7

Partneri v NATO 8

Brána do sveta profesionálov 9

Testy z telesnej zdatnosti 10 – 11

Svet techniky – Drobničky .. 12 – 13

Rekonštrukcia bojov 14 – 15

Úspešní slovenskí „raketáči“ .. 16 – 17

Slávne zbrane:

Nebelwerfer, Katuša a ďalšie 20

História: Samuel Mikovíni 21

Karpatsko-duklianska operácia
..... 22 – 23

Vojnové príbehy 24

Osud generála P. E. Vlčka 25

Analýza: Zmeny globálneho
obraného postavenia USA .. 26 – 27

Liaheň leteckých odborníkov 28

Kronika rezortu 29

Folklórny Trenčín 2004 30

Vojenské športové kluby 31

Z útvarov 32

Oddych 33 – 34

Súťaž 35

Na titulnej strane:

V okolí Žiliny sa uskutočnil už 9. ročník
medzinárodnej súťaže prieskumných hliadok
ANTROPOID 2004. Súťažné hliadky museli
okrem iného prekonať aj vodný tok s plným
výstrojom. K článku na str. 4 – 5.

Foto Peter DOVINA

Editoriál

„Nespoliehaj sa na to, že nepriateľ nepríde. Najdôležitejšie je to, aby si ty sám bol dokonale pripravený. Nespoliehaj sa na to, že nepriateľ nezaútočí. Najdôležitejšie je to, aby si ty sám bol pripravený tak, aby sa ťa nepriateľ neodvážil napadnúť...“ Nuž – že čo je to za poučku zaváňajúcu na prvý pohľad frázou? Nič iné, len citát z knižky Vojenské umenie od legendárneho čínskeho autora známeho ako Majster Sun. Hoci ju zostavil už niekedy 300 rokov pred našim letopočtom.

Týchto pár starých zaprášených viet by však mohlo byť mottom trebárs aj pri úspešných streľbách našich protiletadlovcov v Poľsku či pri vojenskej súťaži Antropoid, o ktorých píšeme v tomto čísle. V širšom kontexte – mnohí možno uvažujú tak, že by pre Slovensko bolo lepšie, keď sa „nebude do ničoho miešať“ a ostane niekde v teplom závetrí. To je však práve také to spoliehanie sa, že nepriateľ nepríde. Nepriateľ, ktorý sa dnes v prvom rade volá terorizmus.

Minister obrany Juraj Liška v našom rozhovore hovorí, že by bol rád, keby sa naši chlapci vrátili čo najskôr z Iraku, ale na druhej strane dodáva, že títo vojaci vedeli, do čoho idú a v tejto náročnej operácii si robia len svoju prácu. Je dobré, že to prezentuje tak otvorene. Myslieť si, že niekto prežije vojenskú kariéru ako úradník v uniforme a v závetrí bude za svoju prácu považovať všetko, čo má ďaleko od skutočného vojenského remesla – to už nie je téma dňa. Úradnícka práca je pre úradníkov – ale tí môžu iba snívať o všetkých sociálnych náležitostiach, ktoré patria vojakom. Aj preto tá možná integrácia ministerstva a generálneho štábu a aj preto onen avizovaný audit ministerstva, ktorý spomína štátny tajomník Martin Fedor.

Ako malí chlapci sme nie raz počúvali príbehy dedov či otcov z ich „vojnových kapsy“. Hej – nie raz boli natreté na ružovo, alebo naopak - zdramatizované do rozmerov, nad ktorými by sa seriózni historici iba pousmiali. Jedno aj druhé – osobné spomienky i seriózne analýzy však patria k životu. A aj ku Karpatsko-duklianskej operácii, ktorej 60. výročie si pripomíname.

Pavol VITKO, šéfredaktor

Generálov návrat domov

„Patril medzi tých ľudí, u ktorých nemusíme zdĺhavo hľadať zásluhy, aby sme zdôvodnili, že boli veľkí. On jednoducho bol veľký pre to, čo vykonal. A to aj napriek tomu, že bol vojnový čas a vedel, že mu to môže priniesť smrť,“ spomenul plukovník Marko Trochan, generálny vikár OS a OZ počas poslednej rozlúčky v kostole sv. Jozefa v Brehoch na adresu zosnulého generálmajora v. v. Petra Emília Vlčka, ktorý sa 9. septembra 2004 po dlhoročnom putovaní v širom svete navrátil domov.

Jeho vojenská kariéra sa začala v Pardubi-
ciach, v škole vojenského jazdectva. Potom študoval na vojenskej akadémii v Hraniciach na Morave. V roku 1934 bol vyradený ako podporučík jazdectva a ďalej pôsobil v jazdeckých útvaroch československej armády. V marci 1939 bol vtedy nadporučík Vlčko prevelený do Bratislavy, kde absolvoval vysokú vojenskú

a bol povýšený na majora gšt. Bojoval až do konca Povstania, v marci 1945 sa mu podarilo po rôznych peripetiách prekročiť frontovú líniu a dostať sa do Košíc, kde sa vytváralo dočasné sídlo česko-slovenskej vlády. Bol povýšený na podplukovníka generálneho štábu a začal pracovať vo vojenskej kancelárii prezidenta Eduarda Beneša.

školu. Zažil útrapy východného frontu, začal pracovať na ministerstve obrany a zoznámil sa so svojou budúcou manželkou Evelínou Reichsfeldovou.

Pre sľubne sa rozvíjajúcu kariéru slovenského dôstojníka to mohlo mať nepriaznivé následky. Evelína bola židovského pôvodu a vtedy platné rasové zákony výslovne zakazovali takéto partnerstvo. Peter Vlčko riskujúc svoje postavenie a vlastný život vybavil pre nevestu a jej rodinu úkryt a falošné dokumenty. Dokonca zariadil falošnú svadbu medzi svojou ženou a bulharským priateľom, aby ju mohol na takmer rok ukryť v Sofii. Vybavením obdobných falošných dokumentov zachránil Peter Vlčko aj ďalších dvadsať židovských občanov pred deportáciou do koncentračných táborov.

Po vypuknutí SNP sa kapitán Vlčko dostal za dramatických okolností (zajali ho nemeckí vojaci a až v prestrojení sa mu podarilo spolu s kamarátom utiecť) na povstalecké územie. Podplukovník Ján Golián ho poveril funkciou náčelníka štábu IV. obrannej oblasti na Hornej Nitre. V ťažkých ústupových bojoch sa osvedčil

Po komunistickom prevrate vo februári 1948 pplk. Peter Vlčko cítil, že pre neho a ďalších demokraticky zmýšľajúcich dôstojníkov nastala zlá doba. Mnohých jeho kolegov zatkli, vyhodili z práce, ďalší riešili situáciu dobrovoľným odchodom do zahraničia. Pre takýto krok sa rozhodol aj Peter. Pätnásteho júna 1948 prešiel hranicu do americkej okupovanej zóny v Nemecku. O rok neskôr sa mu podarilo vybaviť a uskutočniť aj útek svojej manželky a dvoch synov do Nemecka. Svoju ďalšiu existenciu začala rodina Petra Vlčka budovať v USA. Peter vyštudoval vysokú školu a pracoval až do dôchodku v spoločnosti Ford. K synom Miroslavovi a Vladimírovi pribudol Peter a dcéra Zora. Popri svojej práci sa Peter Vlčko venoval činnosti v krajských združeniach. Ostro vystupoval na prednáškach v USA a Kanade proti nedemokratickým praktikám vo svojej rodnej vlasti. V roku 1973 vydal 860-stranovú autobiografiu V tieni tyranie, ktorá mala v USA veľký ohlas. Jeden jej výťah osobne prijal vtedajší americký prezident Jimmy Carter.

Za záchranu života židovských občanov dostal Peter Vlčko v roku 1981 v Izraeli medailu Spravodlivý medzi národmi, o osem rokov neskôr aj čestné občianstvo štátu Izrael. Režisér Steven Spielberg nakrútil s ním a jeho manželkou v roku 1998 dokumentárny film a obetiach holocaustu. Podľa manželky Evelíny tým najšťastnejším dňom pre jej manžela bol 25. august 1994, keď ho slovenský prezident Michal Kováč menoval do hodnosti generálmajora v. v. „Celý život sníval o tom, že Slovensko bude slobodná demokratická krajina, ktorá dokáže oceniť zásluhy všetkých svojich rodákov,“ povedala s pohnutím v hlase vdova. Generál Vlčko zomrel 11. januára 2004 v Michigane. Želal si odpočívať v rodnej zemi. Na poslednej rozlúčke v Brehoch sa zúčastnil aj americký veľvyslanec Ronald Weiser. Vo svojom smútočnom príhovore zdôraznil, že Slovensko a USA spájajú práve takí ľudia ako generál Peter Vlčko, ktorí vyznávajú demokratické tradície a sú odhodlaní ich v prípade potreby aj brániť. Uviedol, že v súčasnosti tak činia napríklad v Iraku spoločne americkí a slovenskí vojaci. Je doslova symbolické, že v dedových šľapajach sa vybral aj jeho vnuk, desiatnik letectva Ryan Vlčko, ktorý sa len prednedávnom vrátil zo šesťmesačnej misie v Iraku a v súčasnosti sa pripravuje na dráhu vojenského právnika.

Na poslednej rozlúčke s generálom sa okrem početných rodákov zúčastnil aj náčelník vojenskej kancelárie prezidenta generálporučík Mojmir Hergovič, brigádny generál Jaroslav Kuča, zástupcovia vojenského diplomatického zboru na Slovensku, Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov a ďalší hostia. Jeho životné krédo hádam najlepšie vyjadruje epitaf na náhrobku: Tu v Kristu Pánu odpočíva generálmajor Peter Emília Vlčko, bojovník za slobodu slovenského národa, ktorý riskoval svoj život, aby mohol zachrániť druhých.

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA a archív